

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

факультет цивільного захисту

кафедра управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація досліджень у сфері професійної діяльності

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова загальна

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

за освітньо-професійною програмою «Цивільний захист»

підготовки магістра

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»

за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту на 2024-2025 навчальний рік.

Протокол від «21» серпня 2024 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Організація досліджень у сфері професійної діяльності»

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Організація досліджень у сфері професійної діяльності» (далі – ОДПД) передбачає розкриття таких проблемних питань сьогодення, як:

- різнобічні підходи до тлумачення термінів «дослідження» та «організація»;
- ув'язання предмету навчальної дисципліни з видами пізнавальних завдань;
- сутність та співвідношення категорій «дослідження» та «наукове дослідження», а також споріднених категорій «пізнання» та «наукове пізнання»;
- проблематика достовірності результатів дослідження, формування у здобувачів вищої освіти власного відношення до істинності та об'єктивності отриманих ними знань;
- визначення принципових засад проведення здобувачами вищої освіти власних досліджень;
- тлумачення методології як складної категорії наукового пізнання, аналіз питання щодо застосування методологічних принципів у власній пошуковій роботі;
- особливості застосування понять і категорій у дослідній діяльності;
- неоднозначність підходів до градування наукових методів, виокремлення методів, які доцільно застосовувати у власній пошуковій роботі;
- співвідношення науково-технічного прогресу та науково-технічної революції, а також обґрунтування положення щодо застосування новітніх досягнень НТР у процесі проведення власного дослідження;
- групування соціальних аспектів науково-технічної революції, віднаходження тих аспектів, які прямо стосуються соціально-трудових відносин та охорони праці;
- віднаходження соціального та працезахоронного аспектів в теорії четвертої

промислової революції;

-можливість та особливості застосування інноваційного ресурсу у проведенні пошукової роботи;

-градування цілей сталого розвитку та можливість їхнього застосування у процесі проведення власного дослідження;

-сучасні підходи до формування та розвитку науково-технічного знання, а також обґрунтування положення щодо застосування такого знання у процесі проведення власного дослідження;

-градування експериментів та можливість застосування експериментальних досліджень у власній пошуковій роботі;

-можливість та особливість застосування отриманих знань у процесі підготовки кваліфікаційної дипломної роботи.

Передбачається розвиток у здобувачів вищої освіти логічного мислення, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки навчальної дисципліни із повсякденним життям; формування світогляду, що базується на пріоритеті збереження життя та здоров'я працівників.

Навчання з дисципліни «Організація досліджень у сфері професійної діяльності» проводиться на початку освітнього процесу за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, тому її теоретичні та прикладні положення виступають певним підґрунтям для ефективного засвоєння здобувачами вищої освіти інших навчальних дисциплін циклу, а також належної підготовки до захисту кваліфікаційних магістерських робіт.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Ляшевська Олена Іванівна, викладач кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат наук з державного управління, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, викладацька кафедри №120.
E-mail	Liashevskia@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	моделювання оптимальних управлінських рішень, державне управління, ризик-орієнтовані моделі, цивільний захист.
Професійні здібності*	Професійні знання, інноваційний підхід до розвитку професійних знань та навичок, постійне самовдосконалення, значний досвід викладацької діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Підготовка здобувачів магістратури, публікація результатів наукових досліджень у вітчизняних та зарубіжних виданнях, зокрема у виданнях, що включені до науково-метричної бази Scopus

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 16.00 до 17.00 в аудиторії № 901. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: викладання навчальної дисципліни
Організація досліджень у сфері професійної діяльності: підготовка фахівців до управлінської, організаційної та науково-дослідної діяльності у сфері цивільної безпеки, засвоєння ними базових знань щодо методологічних та прикладних аспектів пошукової роботи.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Заочна
Статус дисципліни	Загальна обов'язкова
Рік підготовки	1
Семестр	1
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	1
- загальна кількість годин	90
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	2
- лабораторні заняття (годин)	—
- курсовий проект (робота) (годин)	—
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	80
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	—
- підсумковий контроль	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Наявність освітнього ступеня бакалавра.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері цивільної безпеки.	ПРН 1
Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем у сфері цивільної безпеки.	ПРН 3
Доносити професійні знання, власні обґрунтування та висновки до фахівців та широкого загалу, володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення навчальних занять	ПРН 10

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ЗК 1
Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	ЗК 7
Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності	ПК 2
Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців	ПК 8

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Тема 1.1. Поняття наукового дослідження. Вимоги до наукового дослідження. Види наукових досліджень

Тема 1.2. Наукова діяльність в Україні. Установи.

Тема 1.3. Поняття методологія, метод, прийом у науковому дослідженні. Типологія методів дослідження.

Тема 1.4. Емпіричні методи наукового дослідження

Тема 1.5. Теоретичні методи дослідження

Тема 1.6. Основні поняття і визначення математичних методів та методів статистичної обробки наукових даних

Тема 1.7. Структура дослідження: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання

Тема 1.8. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження.

Вивчення теоретичного і практичного стану проблеми

Тема 1.9. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження

Тема 1.10. Обробка даних дослідження та оформлення результатів. Форми відображення результатів наукового дослідження, вимоги до магістерської роботи (повідомлення, доповіді, тези, статті, дипломні роботи).

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
1- й семестр						
Модуль 1.						
Тема 1.1. Поняття наукового дослідження. Вимоги до наукового дослідження. Види наукових досліджень	10	2			8	—
Тема 1.2. Наукова діяльності в Україні. Установи.	10	2			8	
Тема 1.3. Поняття методологія, метод, прийом у науковому дослідженні. Типологія методів дослідження.	10	2			8	—
Тема 1.4. Емпіричні методи наукового дослідження	10	2			8	—
Тема 1.5. Теоретичні методи дослідження	8				8	-
Тема 1.6. Основні поняття і визначення математичних методів та методів	8				8	

статистичної обробки наукових даних						
Тема 1.7. Структура дослідження: обґрунтування актуальності і визначення теми дослідження, його мети, завдання	8				8	
Тема 1.8. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження. Вивчення теоретичного і практичного стану проблеми	8				8	
Тема 1.9. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження	8				8	
Тема 1.10. Обробка даних дослідження та оформлення результатів. Форми відображення результатів наукового дослідження, вимоги до магістерської роботи (повідомлення, доповіді, тези, статті, дипломні роботи).	10		2		8	
Разом	90	8	2	—	80	-

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

МН1. Словесні методи навчання (спонукають здобувачів до створення в уяві певного образу, приведення попередніх знань до усвідомлення нових явищ та понять).

МН2. Практичні методи навчання (сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми або розділу).

МН3. Наочні методи навчання (передбачають демонстрацію, ілюстрацію та спостереження (сприймання процесів без втручання у ці процеси)).

МН4. Робота з навчально-методичною літературою та відеометод у сполученні з новітніми інформаційними техно-логіями та комп'ютерними засобами навчання.

МН5. Самостійна робота (спрямована на використання набутих знань при розв'язанні програмних завдань).

Інноваційні методи навчання:

1.Інноваційні методи навчання з використанням технічних ресурсів (відкрита освіта через соціальні мережі та вебресурси, BYOD (Bring your own devices), освіта на події(онлайн-заходи), заняття з використанням 3D-турів).

2.Методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички – softskills (ділові ігри, форуми, завдання з пошуку інформації, наукові доповіді, конкурси, моделювання ситуацій за умов невизначеності результатів; під час таких занять здобувачі вчаться бути демократичними, спілкуватись з іншими людьми, критично мислити, ухвалювати обґрунтовані рішення).

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі індивідуального опитування. У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти виконують одну модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Контроль на роботу	Лекції	4	0	0
	Семінарське заняття	1	10	10
Контрольна робота				90
Разом за поточний контроль				100

II. Індивідуальна самостійна робота	0
III. Диференційований залік	0
Разом за всі види навчальної роботи	100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

6-10 балів – питання розкрито в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни;

1-5 бали – питання розкрито, але обґрунтування відповіді недостатнє;

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Контрольна робота.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання контрольної роботи:

80-90 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом в повному обсязі, відмінно орієнтується в конкретній темі та висловлює свої думки з наукової точки зору, пропонує власне вирішення проблеми;

60-79 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом та може окреслити деякі аспекти визначеної теми;

30-59 балів – здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом і не може окреслити основні аспекти визначеної теми;

1-29 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкриває лише окремі положення, допускаючи при цьому суттєвих помилок;

0 балів – відповідь відсутня.

Перелік питань для підготовки до контрольної роботи

Поняття наукового дослідження, методологія і методи дослідження

1. Наука як система знань. Наукознавство та його основні розділи.
2. Поняття, зміст, мета і функції науки. Форми організації та управління наукою в Україні .
3. Основні ознаки наукового дослідження. Системність, доказовість та теоретичність наукового дослідження.
4. Емпіричні, логічні та теоретичні пізнавальні завдання наукового

дослідження.

5. Класифікація наукових досліджень
6. Логіка та методологія наукового дослідження.
7. Поняття системного, комплексного та цілісного підходу в науковому дослідженні.
8. Загальнонаукові, часткові та спеціальні методи дослідження.
9. Головні компоненти методики наукового дослідження
10. Загальна характеристика емпіричних методів. Спостереження й експеримент. Порівняння і вимірювання.
10. Емпіричні методи в економічних дослідженнях. Опитування як метод.
11. Формалізація та аксіоматизація як методи наукового дослідження
12. Загальнонаукові теоретичні методи .
13. Аналіз та синтез, їх види: емпіричний, елементарно-теоретичний, структурногенетичний.
14. Дедукція та індукція. Поняття загального та часткового. Аксіоматичний та історичний методи теоретичних досліджень.
 - i. Моделювання та його принципи. Ідеалізація, гіпотеза і теорія дослідження операцій.
15. Математичні моделі.
16. Методи статистичної обробки даних
17. Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробки.
18. Визначення об'єкта, предмета, теми дослідження.
19. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення головних напрямків дослідження. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження.
20. Формулювання загальної і проміжної цілей дослідження.
21. Вибір методології, опорних теоретичних положень дослідження
22. Визначення ходу та передбачуваних результатів дослідження

23. Побудова гіпотези дослідження, вибір методів дослідження
24. Види гіпотез: нульова, описова, пояснювальна, основна, робоча, прогностична
25. Складання робочого плану
26. Наукове пізнання і моделювання. Модель як метод описування системи.
27. Збирання та накопичення матеріалів дослідження.
28. Організація і проведення експерименту.
29. Обробка результатів спостереження.
30. Вимоги до побудови моделі.
31. Аналіз і узагальнення даних дослідження. Визначення репрезентативності висновків. Співставлення результатів дослідження із теорією. Аналіз розходжень.
32. Уточнення теоретичних моделей, досліджень та висновки.
33. Проведення додаткових експериментів.
34. Реалізація результатів виконаного дослідження.

Політика викладання навчальної дисципліни:

– активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань

– недопустимість пропусків та запізнь на заняття;

– неприпустимість користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу науково-педагогічного працівника;

– дотримання здобувачами вищої освіти політики доброчесності під час виконання модульних контрольних робіт та під час підсумкового контролю;

– виконання інших вимог, що не суперечать законодавству України та нормативним документам Університету.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
3. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. 236 с.
4. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень. Навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2019. 492 с.
5. Лисюк Г.М. Основи наукових досліджень і технічної творчості : навч. посіб./ Г.М. Лисюк [та ін.]; за ред. Г.М. Лисюк. Харків: ХДУХТ, 2014. 102 с.
6. Мельник В.П. Філософія. Наука. Техніка: Методолого-світоглядний аналіз. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 592 с.
7. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І.С. Добронравова, О.В. Руденко, Л.І. Сидоренко та ін.; за ред. І.С. Добронравової (ч. 1), О.В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.
8. Організація досліджень у сфері цивільного захисту: курс лекцій / Укладачі О.І.Ляшевська, В.І. Ляшевська, Соболь О.М., – Х.: НУЦЗУ, 2019. – 91 с..
(електронна бібліотека НУЦЗУ).
9. Організаційна поведінка: навчальний посібник / Т.І. Лепейко, С.В. Лукашев, О.М. Миронова. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 156 с.
10. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
11. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки: підручник / Вид. 2-ге, випр. та допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 306 с.
12. Теорія організації: навч. посібник / В.М. Селютін, Л.М. Яцун, О.В.

Ольшанський. Харків: ХДУХТ, 2017. 280 с.

13.Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту: магістерський курс: підручник / За заг. ред. С.М. Ілляшенка. Суми: Університетська книга, 2014. 856 с.

14.Юринець В.Е. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Львів: ЛНУ, 2011. 179 с.

Розробник:

викладач кафедри

управління та організації діяльності

у сфері цивільного захисту,

к.н. з держ.упр., доцент

Олена ЛЯШЕВСЬКА